

NAŘÍZENÍ č. 3/2008

Krajské veterinární správy pro Plzeňský kraj

č.j. KVSP/VET/ 639/2008

Krajská veterinární správa pro Plzeňský kraj, Družstevní 13, 301 00 Plzeň, IČ:65392213 (dále také jen „KVSP“), jako věcně a místně příslušný orgán státní správy ve věcech veterinární péče ve smyslu § 47 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „veterinární zákon“), **nařizuje** podle § 49 odst. 1 písm. c), § 54 odst. 1 odst. 2 písm. a) a odst. 3 a § 76 odst. 3 veterinárního zákona t a t o

mimořádná veterinární opatření

při výskytu a k zamezení šíření nebezpečné nákazy-varroózy včel

čl. 1

Úvodní ustanovení

- 1) Mimořádná veterinární opatření se nařizují k ochraně chovů včel na území Plzeňského kraje. Vyšetřením zimní měli byla ve včelstvech u chovatelů majících svá stanoviště na území Plzeňského kraje zjištěna a laboratorně prokázána nebezpečná nákaza – varroóza včel.
  - 2) Varroóza včel je podle § 10 odst. 2 veterinárního zákona nebezpečná nákaza, kterou způsobuje roztoč Varroa destructor.
  - 3) Vzhledem k velkému počtu a rozmístění ohnisek ve všech okresech Plzeňského kraje a rozsahu ochranných pásem, která se překrývají nebo na sebe navazují, se pro celé území Plzeňského kraje stanovuje jednotná nálezová situace a toto území se posuzuje jako **plošně zamořené varroózou včel**.
- b) V ostatních okresech se vyhodnotí extenzita varroózy podle procenta stanovišť s negativním výsledkem vyšetření zimní měli. V základních organizacích, v nichž procento negativních stanovišť nedosáhlo 25%, se předjarní ošetření provede rovněž plošně, tzn. u všech včelstev v ZO ČSV včetně včelstev chovatelů včel, kteří nejsou organizováni.
  - c) V základních organizacích s podílem negativních stanovišť vyšším než 25% se předjarní ošetření provede u včelstev na stanovištích, kde byla prokázána intenzita zamoření při laboratorním vyšetření zimní měli více jak 2 samičky roztoče Varroa destructor na jedno včelstvo.
  - d) Vzhledem ke stále se zhoršující situaci ve výskytu varroózy **doporučuje** se provést toto předjarní ošetření včelstev i na stanovištích s nálezem nižším než jsou 2 samičky roztoče Varroa destructor na 1 včelstvo. Cílem je, aby tímto ošetřením bylo pokryto co největší území Plzeňského kraje.
  - e) Předjarním ošetřením se rozumí nátěr zavíčkovaného plodu vodní emulzí přípravku M-1 AER, spojený s fumigací přípravkem VARIDOL FUM. Toto ošetření musí být provedeno nejpozději do 15.04.2008. Nátěr plodu nahrazuje jeho vyřezání nebo rozdrásání. Pro jarní ošetření nelze použít přípravky řady GABON.

čl. 2

Vymezení pojmů

Podle tohoto nařízení se rozumí:

- a) ohniskem nákazy – stanoviště včelstev s klinicky nebo laboratorně zjištěným nálezem roztoče Varroa destructor, v počtu větším než 3 roztoči na včelstvo,
  - b) ochranným pásmem – území v okruhu 5 km od ohniska nákazy,
  - c) směsným vzorkem – veškerá měl nebo spad odebraný ze všech úlů jednoho stanoviště včelstev,
  - d) ošetřením (léčebným, diagnostickým) je aplikace určeného přípravku provedená komisionálně za přítomnosti chovatele.
- 2) Letní období 2008:
    - a) Chovatelé včel jsou povinni v období od druhé poloviny června do konce srpna sledovat přirozený spad roztočů u vybraných nejsilnějších včelstev jako indikátor stupně zamoření roztočem Varroa destructor. Tento spad přes zasíťované podložky sledují v týdenních intervalech.
    - b) Letní ošetření včelstev přípravkem GABON PA92 provedou ti chovatelé včel, jejichž stanoviště se nacházejí na území, kde při vyšetření zimní měli (únor 2008) mělo více jak 25 % stanovišť průměrný nález více než 2 samičky

čl. 3

Ochranná a zdolávací opatření

1) Jarní období 2008

- a) Předjarní ošetření včelstev provedou chovatelé včel na území Plzeňského kraje (dále jen „chovatelé včel“) celoplošně na území celého okresu tam, kde došlo k hromadným úhynům včelstev.

- roztoče *Varroa destructor* na jedno včelstvo, kde byla diagnostikována vysoká invadovanost trubčího plodu a kde byl průměrný přirozený letní spad roztočů vyšší než 5 samic denně na jedno včelstvo či je signalizován vyšší stupeň zamoření varroázou prohlídkou včelstev.
- c) V případě signalizace vyššího stupně zamoření varroázou během letního období se ošetření přípravkem GABON PA92 provede plošně u všech včelstev na území celého Plzeňského kraje.
  - d) Přípravek GABON PA92 je možné použít až po posledním odběru medu a sejmutí medníků a jeho aplikaci je nutné provést bez zbytečného odkladu.
  - e) Při nižším zamoření varroázou použijí chovatelé včel v letním období přípravek FORMIDOL – odparné desky s kyselinou mravenčí. Je vhodné a doporučuje se aplikovat tento přípravek již během pozdního jara a po celé léto, pokud teploty dosahují v průběhu dne alespoň 20 °C. Páry kyseliny mravenčí pronikají víčky do plodových buněk a ničí zejména vývojová stadia roztoče *varroa destructor*. Použití Formidolu je vhodné zvláště v chovech s výskytem nosematózy nebo zvápenatělého plodu. Páry kyseliny mravenčí napadený plod usmrcují, nutí včelstva k odvíčkování buněk a k odstranění nemocných kukel dříve, než se stanou infekčními.
- 3) Období podzim a zima 2008
- a) U všech včelstev musí chovatelé do 30.09.2008 vložit na dna úlů podložky, které celé dno pokrývají. Podložky se vždy po ukončení diagnostického odběru spadu nebo po ukončení léčby (ošetření) řádně ometou, očistí a vrátí zpět na dno úlu. Po posledním ošetření v tomto období musí být podložky řádně očištěny až po uplynutí 7 dnů.
  - b) V období od 10. října do 31. prosince 2008 se provede trojí ošetření všech včelstev přípravkem VARIDOL (FUM, AER). Ošetření se provede komisionálně a to fumigací nebo aerosolem. U chovatelů, kteří nejsou členy ZO ČSV v okrese, v němž mají stanoviště svých včelstev, musí být členem komise funkcionář místně příslušné ZO ČSV. Doporučené intervaly mezi jednotlivými ošetřeními jsou 14 – 21 dní. Při druhém a třetím ošetření nesmí být ve včelstvech zavíčkovaný včelí plod. Pokud tam plod je, odstraní se vyřezáním nebo rozdrásáním tak, aby přítomní roztoči byli zpřístupněni účinným látkám z použitých přípravků. Poslední ošetření je vhodné provést aerosolem přípravkem M-1AER a to i začátkem prosince, kdy jsou včelstva bez plodu. Při použití acetonu lze aerosol aplikovat do teploty minus 5 °C. Toto ošetření je důležité k zabránění tvorby rezistence.
- c) Po provedené podzimní léčbě musí chovatelé zajistit povinné vyšetření zimní měli. Směsné vzorky měli odeberou nejpozději do 15.02.2009 a odevzdají zdravotnímu referentovi územně příslušné ZO ČSV. Mezi očištěním podložek po posledním ošetření a odběrem směsných vzorků měli určených k vyšetření na varroázu musí být zachován interval 30 dnů.
  - d) Pokud nebyl splněn rozsah nařízených opatření pro období podzim – zima nebo při zjištění opakujících se vysokých počtů spadlých roztočů po provedené léčbě, je možné do 15.01.2009 provést další zimní léčebné ošetření aerosolem nebo fumigací s přihlédnutím k denním teplotám.
  - e) V okresech s výskytem ohnisek moru včelího plodu a navazujících ochranných pásmech, stanoví příslušný inspektorát KVSP časový harmonogram a způsob odběru vzorků měli k vyšetření na varroázu a na mor včelího plodu.
- 4) Jarní období 2009
- Ošetření včelstev v tomto období provedou chovatelé včel způsobem uvedeným v odstavci 1 tohoto článku nejpozději do 15.04.2009.
- 5) Ošetření včelstev se smí provádět pouze přípravky zaregistrovanými v České republice. Jejich použití mimo období stanovená tímto nařízením je zakázáno. Výjimku tvoří pouze přípravek FORMIDOL, obsahující kyselinu mravenčí.
  - 6) Základní organizace ČSV bez zbytečného odkladu nahlásí Krajské veterinární správě pro Plzeňský kraj majitele a počty včelstev, jejichž stanoviště jsou v obvodu jejich základní organizace a u nichž nebylo provedeno ošetření nebo vyšetření zimní měli dle tohoto nařízení.
  - 7) Při úhynu nebo likvidaci včelstva z důvodu varroázy je chovatel povinen:
    - a. úl ihned uzavřít tak, aby se zabránilo vnikání včel,
    - b. všechny pláсты včetně plodových se vyvaří na vosk,
    - c. prázdný úl a použitelné rámy se řádně mechanicky očistí a dezinfikují horkým 3% louhem sodným nebo vyžehnutím. Použitelné jsou až po uplynutí 10 dnů a opláchnutí pitnou vodou.
  - 8) Neobsazené úly i další chovná zařízení musí být zbaveny včelího díla a celoročně zajištěny proti možnému vnikání včel.

- 9) **Pozorovací doba trvá 12 měsíců** od nařízení těchto mimořádných veterinárních opatření. Nákaza se prohlásí za zdolanou, jestliže se ve směsném vzorku zimní měli odebraném následujícího roku v ohnisku nezjistí původce této nákazy.

čl. 5

Přemísťování včelstev

- 1) V souladu s ustanovením § 134 odst. 1 vyhlášky MZe č. 299/2003 Sb., v platném znění může být **trvalé** přemísťování včelstev povoleno jen do oblastí se stejnou nebo horší nákazovou situací. Přesunuta mohou být pouze včelstva vyšetřená na varroázu a léčebně ošetřená na základě stanovených ochranných a zdolávacích opatření a v souladu s nimi. Včelstva přemísťovaná mimo katastrální území obce musí být navíc bakteriologicky vyšetřena na mor včelího plodu s negativním výsledkem. V rámci Plzeňského kraje jsou trvalé přesuny vázány na souhlas KVS pro Plzeňský kraj, který vydá její územní pracoviště dle místa původu včelstev. Mimo území kraje lze trvalý přesun včelstev uskutečnit na základě předchozího souhlasu územně příslušné KVS dle stanoviště nabyvatele a přemísťovaná včelstva musí být doprovázena veterinárním osvědčením vystaveným veterinárním inspektorem KVSP dle místa původu včelstev.
- 2) Přesun včelstev **kočováním** lze uskutečnit v rámci okresů Plzeňského kraje za následujících podmínek:
- a) obecně do oblastí o stejné nákazové situaci, přičemž za horší nákazovou situaci se považují oblasti (ohniska a jejich ochranná pásma, event. vyhlášené úseky hraničních pásem) s potvrzeným výskytem rezistentních roztočů, a to bez ohledu na intenzitu a extenzitu zamoření,
  - b) byla-li všechna včelstva na trvalém stanovišti vyšetřena laboratorně na varroázu a na mor včelího plodu s negativním výsledkem,
  - c) přesun kočováním lze rovněž uskutečnit, byla-li včelstva vyšetřena a léčebně ošetřena ve vztahu k varroáze, přičemž ve směsném vzorku měli nebyli zjištěni více než 2 roztoči na jedno včelstvo. V jednotlivých případech může být přesun povolen, i když počet roztočů přesahuje tuto hranici a chovatel prokáže, že všechna včelstva na stanovišti byla ošetřena v předjaří dle čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení,
  - d) kočující včelstva musí být po každém návratu po 01.06.2008 z kočovného stanoviště (na trvalém stanovišti nebo na dalším kočovném stanovišti) preventivně přeléčena a to FORMIDOLEM (pokud se návrat uskuteční před posledním vytočením medu) nebo GABONEM PA 92 (pokud se návrat uskuteční po posledním vytočení medu). V oblastech se zjištěnou

resistencí roztoče *Varroa destructor* vůči léčivům se v případě silného napadení provede ošetření FORMIDOLEM opakovaně,

- e) KVSP rozhodne o přesunech včelstev kočováním na základě schváleného plánu kočování na celou sezónu, který předloží každý OV ČSV, MěV ČSV i neorganizovaní včelaři do 31.03.2008 na územně příslušný inspektorát KVSP,
- f) současně s plánem kočování předloží OV ČSV (MěV ČSV) k odsouhlasení objednávku léčiv pro preventivní léčebné ošetření kočujících včelstev,
- g) jednotlivé žádosti o kočování posoudí KVSP s přihlédnutím k výše uvedeným okolnostem.

čl. 6

Zvláštní opatření

Chovateli, který u svých včelstev nezajistí nařízená ošetření a vyšetření na varroázu, nebo která budou přesunuta bez souhlasu KVSP, nařídí KVSP v souladu s § 13, § 49 odst. 1 písm. c), d), § 54 a § 67 odst. 5 veterinárního zákona zvláštní ochranná a zdolávací opatření spočívající v:

- a) odběru vzorku měli k vyšetření těchto včelstev na varroázu na náklady chovatele,
- b) při pozitivním výsledku rozhodne KVS pro Plzeňský kraj, buď o provedení léčby na náklady chovatele, pokud to roční období dovoluje, nebo nařídí utracení včelstev jako zdroje nebezpečné nákazy bez náhrady.

čl. 7

Poučení o nákaze

Varroáza je nebezpečné parazitární onemocnění včel a včelího plodu, které vyvolává roztoč *Varroa destructor*. Roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje a dospělé včely. Roztoč může být přenašečem virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Pokud není včelstvo včas léčeno účinnými přípravky, dochází k jeho úhynu. Nákaza se šíří především nakaženými trubci, včelami a roji. Významnou roli v šíření nákazy hraje nedisciplinovanost některých chovatelů včel. Diagnóza se stanoví klinickým vyšetřením, zejména zavíčkovaného trubčího plodu a laboratorním vyšetřením spadu-měli.

čl. 8

Sankce

- 1) Kontrolu dodržování povinností stanovených tímto nařízením budou provádět ve smyslu § 52 odst. 1 písm. a) veterinárního zákona orgány veterinární správy příslušné podle § 47 odst. 1 písm. b) a § 49 odst. 1 písm. c), d), u) a v) citovaného zákona.

2) Porušení povinností stanovených tímto nařízením fyzickými osobami, kteří nejsou podnikatelé, bude postihováno jako přešůpek podle § 71 odst. 1 písm. c) veterinárního zákona.

3) Porušení povinností stanovených tímto nařízením právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, bude postihováno jako správní delikt podle § 72 odst. 1 písm. d) veterinárního zákona.

čl. 9

Přechodná a závěrečná ustanovení

1) Platnost případných dalších mimořádných veterinárních opatření nařízených Krajskou veterinární správou pro Plzeňský kraj k ochraně chovů včel v souvislosti s výskytem nebezpečné nákazy – moru včelího plodu, není tímto nařízením dotčena.

2) Nařízená mimořádná veterinární opatření budou zrušena nejdříve po jejich úplném zavedení, a pokud nákazová situace v chovech včel bude příznivá. Se zřetelem na průběh nákazy, její šíření a v souladu s poznatky veterinární vědy a s veterinárními požadavky mohou být některá z nich změněna nebo ukončena dříve.

3) Náhrada nákladů a ztrát vzniklých v souvislosti s nebezpečnými nákazami se řeší dle veterinárního zákona.

čl. 10

Účinnost nařízení

1) Toto nařízení nabývá platnosti a účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, jímž je první den jeho vyvěšení na úřední desce Krajského úřadu Plzeňského kraje.

2) Nabytím účinnosti tohoto nařízení se ruší Nařízení č. 3/2007 Krajské veterinární správy pro Plzeňský kraj č.j.: VET/865/2007 ze dne 23.04.2007.

V Plzni dne 17.03.2008

MVDr. Richard Bílý v.r.
ředitel KVS pro Plzeňský kraj

Rozdělovník:

Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí
Městské a obecní úřady Plzeňského kraje
Český svaz včelařů, okresní výbor: Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih. Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov
Zemědělské agentury v Plzeňském kraji
SVS-ČR, odd. pro řešení krizových situací, Brno
Komora veterinárních lékařů

Vyvěšeno na úřední desce dne:.....

Sejmuto z úřední desky dne: .....